

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatorului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Articolele nefrancate nu se primescu
doar numai de la corespondintii re-
dactiei „Federatiunii.“ *Scrisori*
nepublicate nu se publica. Articlii tra-
ditiionali si nepublicati se voru arde si nu-
mai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „
Pre annulu intregu 10 „ „

Pentru Roman'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca timbrala
pentru fiesce-care publicatiune sepa-
ratu. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a 13/25 Martiu, 1874.

Daca asiu fi unguuru — ce din noro-
nu sum — mi-asiu cerni pana si
asi'a, m'asiu feri de privirile com-
potiloru de altu neamu, m'asiu re-
intre patru parietu invescuti in ne-
asiu plange si m'asiu tangui veru
lacrime de dorere pentru glori'a
puna, candu unu regimentu de hon-
unguresci arrunca in Dunare dieci
nii ostasi romanesci, — apoi mi-
smulge perulu si rumpe vestimin-
vedindu ticalos'a, desiertatiunea
mai pre susu de tote nepotintios'a ar-
antia si vanitate a generatiuniloru
sta-di.

Cea ce asiu face inse ca unguuru, nu
si nice prin minte nu-mi trece se
si ca romanu. Ca prin visu mi-
a-minte de acelle tempuri, candu
cintiarulu era inca voinicu si
Andrassy-Lonyay se impartiau
numai pre potere, ei si pre avere.
credea atunci-a, ca Ungari'a va se
vre-odata la una perpetua crisa
nciaria si ministeriale. Cellu ce cu-
pre acelle tempuri se dica si se
ca Ungari'a nu este atotu-poter-
ca reprezentanti'a ei nu aduce legi
rali si nu respectedia ecuitatea si
a indreptatire, ei desconsidera si
in pitiore drepturile si libertatile
reforu collocutorie, — acellu-a nu
pai ca era arruncatu in tamnia, ci
respusu pericululu d'a fi uccisu cu
re, ca-ci commitea crim'a ce se tim-
cu not'a de infidelitate, carea dupa
le marelui jurisconsultu unguurescu
pöczy numai asi se potea resbuna,
se spalá in sangele tatalui si apoi
aga si incaldia cu averea ce se con-
de la prunci.

mae dorere, si bucuria totu-odata,
cea ce nu se credea si nu se admit-
atunci, asta-di estela ordenea dillei,
ne sta bunu ca mane nu va se fia si
reu, si totu-odata si mai bine. Nu
nu se sepamu grop'a altui-a, ci dori-
numai se essimu noi din grop'a ce
sepatu si in carea ne-a arruncatu

altulu pre noi; si ca se ni succeda ace-
st'a trebue se nu perdemu din vedere
celle ce pre fia-care di se petrecu in ca-
strele adversariloru nostri.

„Ministeriulu pentru delegatiuni“
seu precum lu-botedia diariulu „Politik“
din Prag'a „ministeriulu de avangarda
ai de perplesitate“ se presentá camerei
deputatiloru in siedinti'a de luni. Dlu
Bittó, pre care joculu sortii lu-innaltia
la prim'a demnitate, la carea potu se se
urce aspiratiunile unui simplu cive de
neamu unguurescu in constitutionalulu
statu unguurescu; acestu domnu, care
dupa famos'a si celebr'a istoria „Caro-
lin'a“ nu mai potea spera se ajunga
era-si pre fotoliulu rosu, — de si cam
supprinsu prin repentin'a schimbare a
situatiunii, totu-si nu si perdú coragiulu
si presentia candu in calitatea sa de
primu-ministru avú se descopere parin-
tiloru patriei nu numai planurile salle
grandiose, ci se indice si modulu cum
vre se essecute si realisedie aceste pla-
nuri ce tindu la salvarea statulu ungu-
rescu din gur'a dissolutiunii totale, ca-
tra carea grabesce cu passi rapedi.

Dlu Bittó inse n'a fostu prea lungu
la vorba. Programmulu cabinetulu seu
se resumme in cate-va cuvinte, cari inse
sunt asi de ponderose si de afandu
taiatorie, incatu nu stau nice intr'o pro-
portiune cu poterile unui „ministeriu
pentru delegatiuni,“ chiaru si daca ace-
stu-a ar intruni in sine celebritatile si
primele capacitati unguuresci. Pentru re-
gularea starii financiare, carea asta-di
este atatu de dissoluta si desperata, se
recere, pre langa unu altu spiritu con-
ducatoriu, si una procedere mai loiala
si mai justa facia cu poporele contribui-
torie, dar mai inainte de tote se recere
deplin'a multumire a natiuniloru nema-
giare, cari asta-di n'au nice cellu mai
micu motivu d'a contribui cu averea si
sangele lor la sustinerea statulu si a
suprematiei unguuresci. Pana candu na-
tiunile nemagiare nu voru fi multumite,
pana candu elle se voru vedé neconten-
nitu ammenintiate in essistinti'a si indi-
vidualitatea lor nationale, si pana
cand magiarismulu nu va renuncia la

politic'a egoista si efemera de asta-di,
— pana atunci nice se nu spere la con-
solidarea statulu unguurescu.

In siedinti'a de Marti a camerei de-
putatiloru, despre carea vomu reportá
mai detaiatu in nr. prossimu, noului
ministru de finacie, betranulu Colo-
manu Ghiczy, care prin ajungerea la
ministeriu si-a vedutu realisata si ul-
tim'a dorintia ce o mai avea inainte de
morte, — i se offeri cea mai bine-venita
ocasiune spre a-si chiarifica pre de o
parte pusetiunea sa in cabinetu, era pre
de alt'a, spre a indica callea pre carea
vre se apuce pentru restituirea ecili-
brulu in bugetulu statulu. La intreba-
rea lui Ignatiu Helfy, ca nu cum-va
are de cugetu a descoperi camerei inca
inainte de serbatori, principiile ce au
se-lu conduca in politic'a sa financiaria,
dlu Ghiczy respunde cu sinceritatea be-
tranetiloru salle, ca de si starea finan-
ciaria este intr'adeveru insufflatoria de
grige, si de si regularea ei este un'a
d'intre celle mai gigantice probleme,
totu-si d-sa crede ca ea, acesta despe-
rata stare financiaria se pote ameliorá
prin reductiunea erogatiuniloru in asié
mesura, ca prin acest'a se nu se impe-
dece cursulu regulatu allu administra-
tiunii, si-apoi prin astfelu de sacrificie
din partea „natiunii,“ cari nu trecu
preste poterile ei.

Dupa conceptele si chiaru dupa le-
gile unguuresci, sub cuventulu „natiune“
se intielegu aici tote nationalitatele si
poporele din semi-statulu unguurescu,
intre cari ocupa locu si trei millione
romani. Dar are ore dlu Ghiczy dreptu
se accepte de la poporele nemagiare
vre-unu sacrificiu in favorulu si pentru
essistinti'a statulu unguurescu? Noi asié
tienemu, ca n'are. Si betranulu domnu
scie acest'a multu mai bine, decatu
ca se mai aiba lipsa de chiarifica-
tiunile nostre. Cu tote aceste inse noi re-
petimu si cu acesta ocasiune, ca numai
sil'a, forti'a si arbitriulu potu se storca de-
nariulu nostru in favorea essistintiei statu
lui unguurescu. Suntemu desconsiderati ca
romani, apoi nedreptatiti, impilati si
trantiti la pariete ca civi ai unui statu

vitregu, si cu tote aceste se mai accepta
de la noi si sacrificie voluntarie. Ce iro-
nia! — Pana candu ne vedemu indem-
nati a ni moia condeulu in negrel'a
dorerii si amaritiunii, ca se eternisamu
nedreptatire, atacurile si injurie ce ni
se facu de catre stapanii unguuresci, pa-
na atunci nimene nu este in dreptu a
accepta de la noi, ca se fimu amici si
si devotati spriginitori ai ideei de statu
unguurescu. Inse cu tote aceste nu noi,
ci unguurii insi-si sunt acci-a, cari in or-
b'a loru trufia au adusu statulu la mar-
gina abisulu in fioratoriu.

Camer'a deputatiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 23 Martie, 1874.

Vice-presiedintele Béla Perczel deschide
siedinti'a la 12 ore din di. — Atatu scaunele
deputatiloru, catu si galeriele sunt bine oc-
cupate, numai fotiurile ministeriale sunt
inca gole. — Dupa verificarea processulu
verbalu din siedinti'a precedentu, se dá ce-
tire rescriptulu regescu, prin care se aduce
la cunoscinti'a camerei nou'a schimbare a
ministeriulu. Se cetesu apoi decretule de
numire a ministriloru, si in fine scriosora nou-
lui ministru-presiedinte Bittó, care renuncia
la postulu de presiedinte allu camerei.

Cuestorulu conduce pre noui ministri in
sala. La int rea loru partia drepta si cea
centrale a eruptu in strigate assurdtorie de
„se traiesca.“ Pre Ghiczy l'au intempnatu
cu strigate de cordiala salutare si unii mem-
brii ai centrulu stangu. — Fia-care dintre
ministri si-occupa apoi fotiulu seu.

Ministru presiedinte ia apoi cuven-
tulu si, dupa ce arrunca una privire fugi-
tiva a supr'a evenimentelor succedate in
tempulu din urma, si mai vertosu a supr'a
incercariloru de fusiune, continua astfelu:
„Sub asemeni impregiurari insarcinatu fi-
indu de Domnitoriulu cu formarea noului
cabinetu, misiunea si detorintia mea nu
potea fi alt'a, decatu se cautu a realisá
cellu pucinu una parte din aceea ce prede-
cessorelui meu nu i-a potutu succede pre
deplinu, si spre cea mai mare magulire a
mea trebue se constatediu, ca nisuintiele
melle au fostu incoronate de cellu mai
splendidu successu: mi-a successu adeca a

FOISIOR'A.

Girolamo Savonarola.

(Lineaminte istorice si biografice.)

II.

Savonarola ajunsese la punctulu de
inatiune allu activitatii si totu-odata
renumelul seu. Nu numai in cetatile
ai, ci chiaru si in Londra, Lyon, Bru-
si Constantinopole, se vorbia despre
calugaru, care era totu-odata si unu
matore religionariu, morale si politicu.
ce lume de poteri nu atitiasse asupra-si
simtia torrintele lor apropiandu-se
mai multu.

Ddieulu meu! eschiamá intr'una d'in
lecele salle, tu mi-ai ajunsu prea tare l
iora eu te amu rogata se-mi dai gratia
se nu fiu chiamatu nici-odata a con-
pe altii si tu ai facutu tocmai din con-
pre nesimtitu m'ai arruncatu in posi-
ceea. Mai presnu de tote eu iubiamu
si tu prin buccat'a-ti seducatoria
scossu d'in ea, mai pr'nsu, asemenea
se prindu passerile cu laciuulu. Plutescu
o mare nemarginita si dorescu a re-
intr'unu portu. Dara privescu in giuru

de mine si nu sciu in ce parte se-mi in-
dreptezu passii. Asiu voi se fiu liniscitu si
se tacu, dara nu potu fiindu cuventulu di-
vinu este in anim'a mea asemenea unei
fiaccare de focu.

De nu voiu scote d'in mine acestu focu
mi-va arde meduv'a si ossale. Déca tu,
D-dieulu meu voiesci ca eu se plutescu pre
mare atatu de adanca, fia voi'a ta!“

Despre oppositiunea ce nu multu dupa
ivirea lui Savonarola, incepú a se misca,
amu vorbitu la inceputulu acestei narratiuni.
Ea fu provocata prin estravaganti'a predice-
loru salle. Si cate nu se mai adausera de
atuncia: reform'a de la St. Marco, eman-
ciparea de catre congregatiunea lombardica,
limbagiulu seu profeticu, totu mai cutedia-
toriu, zelulu seu in contra coruptiunei be-
sericesci, activitatea sa constitutionalu, seve-
ritatea sa ascetica in reforma sociale, poli-
tic'a sa esterna. In urma acestoru-a tote pas-
siunile erau revoltate in contra lui, atatu
celle religiose si politice, catu si celle so-
ciale si etice. In si afara de zidurile Flo-
rentiei se redicara contrari numerosi. In
Florentia junimea sanguinica, sburduta si
nabila, care nu potea sufferi pre ascetulu;
apoi contrari politici, aristocrati, cari urriau
pre democratulu si in fine intréga armat'a
de calugari, care invidia pre dominicanulu.

ce guverná in Florentia. Intre acesti-a, cei
mai inversunati erau Franciscanii, cari in
fine i si separa grop'a. Unulu din contrarii
sei cei mai periculosi afara de Florentia,
era ducele de Milanu, arapulu, carui-a se-
verulu predicatoru de morala, democratulu
si reprezentantele aliantiei franceze i era
unu spinu in ochi. Fara indoiea ca cellu
mai redutabile si mai puternicu contrariu
allu lui Savonarola era pap'a de la Rom'a,
famosulu Rodericu Borgia, numitu Ales-
sandro VI, ce occupá de la 1492 scaunulu
papalu.

De la Rom'a avea se-i se dee si lovi-
tur'a. Acolo joculu era si mai lesne, ca in
Florentia, unde inca majoritatea poporatiu-
nei era pentru Savonarola. Din Rom'a se
potea da deci lovitur'a cea mai formidabile,
fiindu ca lovindu pre ereticulu, era lovitu
si democratulu, barbatulu de statu si refor-
matorele besericescu si morale. Deci aristo-
cratii si calugarii nu despretiiau nici unu
mediolocu pentru de a potea aprinde rugulu
in Florentia. Prudent'a si astut'a Roma inse
nu intrebuintia indata mediolocale salle celle
mai aspre, pentru de a constringe la amu-
tire pre curagiosulu calugaru. Primulu bre-
vetu allu papei adressatu catre Savonarola
era demolu, aproape recunoscutoriu, numai
se se presentedia la Rom'a. Dara ellu sciu

se se ferisca prea bine de a cadea in curs'a
acesta. Atunci in Rom'a se luara mesure
mai severe. Deocamdata priorulu i fu in-
terdissa predic'a sub pedepsa de anatema.
Acesta interdictione fu motivata prin „falsulu“
limbagiu profeticu allu lui Savonarola. Fara
indoiea profeti'a lui Savonarola, precum
era partea lui cea mai tare, asié era totu-
odata si cea mai slaba. Essistu fiintie de
omeni de o dispusetiune profetica cari au
presentimente alle punctelor decisive in is-
toria. Savonarola inca era un'a din acelle
fiintie. Ellu a fostu contemporanu presim-
titoriu, ce simtia mai adencu coruptiunea
besericea si a patriei salle. Dara ellu era
totu pre atatu de multu convinsu despre
sublimitatea poporulu seu, a cristianismu-
lui si a naturei omenece: dorerea acest'a
si convingerea acest'a lu-facura profetu.
Daca ellu in decursulu carierei salle se in-
credia prea multu acellu talentu allu seu,
apoi acest'a fu o fatala illusiune, pre carea
o au espiatu cu morte sa.

Daca inse pap'a de repetite ori usedia de
profetie lui pentru ca se-si motivedie tiran-
nicele mesure luate in contra genialelui calu-
garu, apoi acest'a nu este, decatu numai
unu pretestu mincinosu si perfidu, pentru ca
in facta petr'a obstaculosa totu-si era numai
directiunea reformatoria pre terrenulu bese-

castiga si face se între in cabinetu doue d'entre celle mai eminente capacitati, si cu osebre mi-a succésu a induplecá la acest'a pre excellentulu barbatu (Ghiczy), care pre langa tote cá se affia in una etate forte inaintata, si cu tote cá in unele cestiuni pare-rile salle divergedia de alle collegiloru sei, totu-si a avutu in peptulu seu atátu sentiu de devotamentu patrioticu, încátu in fine s'a resolutu a luá asupra-si regularea stá-rii financiare a statului nostru.

Dupa schitierea acestoru intemplete, onorab. camera, sum siguru, cá nu va insiste ca noi se desfasurámu unu programu detaliatu, ci se va multumí deocamdata numai cu dechiaratiunea ce o dámu, cá scopulu nostru cellu d'antáiu si cellu mai d'aprope este, a pune capetu calamitatiloru financiare si economice, cari singure au provocatu crisea si au creatu situatiunea actuala: astfelu dara programulu nostru urmedia esemplului datu de onorab. Camera prin esmitterea commissiunii de 21 membri.

Unoru-a li se va paré, pote, cá sfer'a activitatii nostre este forte angusta; acelloru-a eu li revocu in memoria cuvintele unui celebru ministru de finantie francesu, care díse „Faceti-mi politica buna si vi voui face finantie bune.“

In fine d. primu-ministru cere concursulu si spriginulu camerei, cá-ci numai asié spera cá voru poté scapá patri'a de periculu ce o ammeniatu.

Dupa acest'a se cetesce rescriptulu regescu, prin care delegatiunile se conchiama pre 20 Aprile in Budapest'a.

Daniilu Irányi, avendu in vedere cá §. 27 allu art. de lege XII din 1867 dispune, cá ministrii affaceriloru commune se nu se amestece intru nimic'a in affacerile interne ale unei-a séu altei-a parti a monarchiei, — se vede necessitatu a protestá contr'a procedurii si ingerintiei lui Andrassy, care a calcatu legea si, venindu la Budapest'a, si-a pusu carulu in petre spre a face sé între n ministeriu unulu séu altulu d'entre candidati. Totu-odata oratorele si-esprime parere de reu facia cu acei membri ai guvernului, cari n'au sciutu séu n'au avutu suragiulu se respinga acestu amestecul ilegalu allu lui Andrassy.

Ernestu Simonyi este intru tote de acordu cu d. Irányi si dechiara, cá d-sa cu parti'a d-salle nu voru sprigini acestu guvern. Oratorele se apuca apoi si reflecte-lia lui Col. Tisza, care, dupa informatiunile ce au transpiratu in publicitate, s'ar fi esprimatu cátra Domnitoriulu, cá d-sa nu se va effectui acum una resolvere mai salutaria a cestiuniloru de dreptu publicu, atunci tier-t'a va se ajunga pre man'a agitatiuniloru ultraistiloru. Oratorele proteste-dia cu tota resolutiunea contr'a insinuatii, cá dora stang'a extrema ar avé de cugetu a in-scená agitatiuni nepatriotice, cari ar poté se peri-

ricescu, sociale, politicu si democratu allu lui Savonarola. Acesta gura atátu de puternica si cam ne-comoda trebea se ammutiesca pentru totu-deun'a. Inse pap'a nu se multumí numai cu acest'a. Ellu ordoná conventului de la St. Marco se se reintorca éra-si la congregatiunea lombardica. Intempinandu inse acestu ordinu papalu o resistentia energica basata pre motive palpabile, pretinse ca conventulu se se alipesca de celledalte monastiri dominicane tusceice. Este claru si evidentu, cá intentiunea papei érá de a stinge prin astfelu de mesure focularulu ideiloru si aspiratiuniloru savonarolane.

Dara nici Savonarola si nici conventulu nu se suppusu ordinului. Conventulu apelá si se basá pre consimtiementulu datu pentru independen-tia autonoma a conventului de la St. Marco, éra Savonarola negá, cá ellu ar fi unu profetu mincinosu, dícendu cá: pentru religiunea crestina nu este stricatosu daca cine-va predice viitoriulu, numai se nu fia in contr'a credintiei, a st. scripturi, a moralei si a ratiunei fresci. — Ellu contrapunea ordinului papale, ordinulu dumnediescu dícendu cá: ellu predica nu ca tramissu de omeni, séu de vre-unu despotu, „ci de acellu-a, carele este domnulu toturoru domniloru.“ Astfelu poterea impregi-rárilor in cari se affia, pentru ca se si

clitiedie baremi numai cátu e negru sub unghia auctoritatea si demnitatea statului.

Ministru-presiedinte Bittó: Cu concessiunea onorab. camere voi se facu ore-cari observatiuni la especturatiunile lui Irányi si Simonyi. Precum vedu d. Irányi se basedia numai pre argumente scoose din diurnale, candu díce cá cu occasiunea formarii noului ministeriu s'a calcatu art. de lege XII din 1867. Eu potu se assecuru pre d. deputatu, cá cu privire la formarea acestui cabinetu eu cu nime altulu n'am intratu in attingere, decátu cu Domnitoriulu, care este person'a unica competinte in assemeni cestiuni. Daca cum-va am convenitu si am conferatu si cu d. Andrassy, acest'a nu s'a intemplat cu respectu la demnitatea sa de ministru allu affaceriloru esterne, ci cu respectu la person'a sa; cá-ci marturisescu cá eu cercediu pre d. Andrassy de câte ori d-sa vine la Pest'a. — Ce se attinge de dechiaratiunea dlui Simonyi, cá adeca d-sa n'are incredere in acestu ministeriu, voui se observu numai atát'a, cá nice n'am appellatu la d-sa dupa incredere. Eu am cerutu spriginulu patrioticu si nu increderea unei-a séu altei-a frac-tiuni.

Colomanu Tisza: N'am de cugetu se intru in polemia cu d. Simonyi. Attaculu d-salle indreptatu contr'a mea n'a fostu nice parlamentariu, nice loialu. Dlu Simonyi insu-si a díssu odata, cá d-sa cine-va, chiaru si d-sa nu este ministru, inse este officialmente chiamatu de Domnitoriulu la audientia, nu este consultu ca celle petrecute in acea audientia se le publice si debata. Daca cum-va asiú voi se intru acum in detafuri, atunci aru trebú se facu chiaru acea ce dupa parerea dlui Simonyi nu este consultu a face. Dar ataculu d-salle este neloialu si din altu punctu de vedere; ellu se basedia numai pre reportulu unui diurnalu, pre care eu indatu in díu'a urmatoria l'am dechiaratu nu numai de neautenticu, ci si plinu de acun; si false combina tiuni.

Dupa acest'a presiedintele comunica camerei, cá Georgiu Bartal si Col. Ghiczy fiindu ambii numiti de ministri, si-au depusu mandatele. Presied. va publicá alegere noua.

Csernátony întreba pre ministru presiedinte cá statoritu-s'a ordinea dílei cu privire la obiectele ce sunt a se pertractá inainte de serbatorile Pasciloru.

Ministru-presiedinte Stefanu Bittó respunde: Intru cátu me attinge pre mine între-barea dlui deputatu mi-iau libertatea a observá, cá dorintia mea si-a guvernului ar fi, ca camer'a se nu tiena inainte de serbatorile Pasciloru mai multu de doue siedintie, in cari se se facea alegere presiedintelui camerei si a membriloru delegatiunii, éra commissiunea de 21 membri se-si presente reportulu seu, d-sa cum-va lu va poté gátá in acestu tempu. Dupa acea camer'a s'ar prorogá pana dupa serbatori, enuncian-du totu-odata cá inainte de 15 Aprile nu se

remana consecinte facia de consciintia, detorintiele si missiunea sa, lu constringean totu mai multu pe a se provocá cu ori ce occasiune la auctoritate divina, pre carea ellu nu o mai potea recunosce in poteri pamentesci. Acea ce pap'a in Rom'a nu isbutí prin breveturile salle, se incercara a o face compagnacii in Florentia atacandu pre priorulu ca predicatoru prin demonstratiuni. Cu occasiunea serbatorii innaltá-rii la ceriu in annulu 1497, cam pre la finea serviciului divin in beseric'a catedrala unde Savonarola si-tienea predicele, ei in-scenara unu scandalu ne mai auditu. In urm'a acestui incidentu revoltatoriu, Savonarola consiliatu fiindu de cátra signorie, intrerupse predicele salle. Dara lipsindu-se astfelu de forti'a cuventului desvolta ellu acuma unu zelu si mai intensivu in scrierea si tramitterea de epistole pre la amicii sei pentru aperarea personei si a causei salle.

Este probabilu, cá contrarii lui pentru acea intreprinsera pasi asié de temerari in contra lui, pentru cá sciau, cá voru fi protegiati de pap'a. Se pote cá ellu insu-si indemnatu prin scirea primita, despre celle ce se intemplaseru in Florentia se decise a se grabi lovitur'a de morte. Siguru este, cá dejá in 12. Maiu 1498 Alessandru emisse o bula, in care ellu enuncia

voru tiena siedintie meritorie. Dupa inceperea siedintiloru meritorie camer'a va luá inainte de tote in debatare acelle proiecte de legi, cari erau puse la ordenea dílei inca inainte de intreruperea siedintiloru; intre aceste in prim'a linia stau proiectele de legi despre introducerea notariloru publici si despre ordinea advocatiloru. Dupa acea voru urmá nouele proiecte alle guvernului.

Presiedintele enuncia apoi, cu consimtiementulu camerei, cá alegerea noului presiedinte se va face in siedintia de mane si cá pana in 15 Aprile nu se voru mai tiena siedintie meritorie.

Svetozaru Mileticu interpedia pre ministru de cultu si instructiune publica, cá are de cugetu a convocá cátu mai cur-rendu congressulu besericescu serbescu? — Interpellatiunea se presenta ministru-lui con-cerninte.

Siedintia se redica la 1 1/2 ore.

„Orientulu Latinu.“

In unulu din numerii precedenti luaseramu prealabilmente noticia, cum-ca sub titulu „Orientulu Latinu“ va se appara in Brassieu, cu 1/3 Aprile, unu nou diariu romanescu. Cáte-va dílele dupa acea, scirea impartesita de noi se constatá prin chiaru apparitia numerului primu allu acestui nou organu de publicitate. Precum vedemu din acestu numeru proprietariu si editoriu allu diariului este d. Arone Densusianu, redactoru respunditoriu d. Teofiliu Francu, éra primu colaboratoru internu d. professoru gimn. I. Lepadatu. De si titulu singuru contine cea mai espressa si mai semnificativa programma, si de si numele barbatiloru aici mentionati potu fi de ajunsu pentru assecurarea, cá noulu diariu nu pote se urmedie decátu unu programmu nationalu, unu programmu din tote punctele de vedere romanescu, — totu-si spre mai usiora si mai buna orientare a publicului cetitoriu, inregistrámu aici partea cea mai essentiala a programmului seu, facia de care ori-ce alta recomandatiune este superflua. Partea generale se resumme in urmatoriele lineaminte:

Romanii, politicesce despartiti, sunt prin acea-si origine, un'a si acea-si limba, prin acelle-si datine, atátu de uniti, atátu de inghiagati la olalta, in cátu potu fi invidiati de celle mai mari si mai luminate popore. O impregiurare acest'a, care la straini le pare unu ce misteriosu. Dreptu acea, unirea spiri-tuale, unirea in idei, unirea in desvoltare nu pote se fia decátu un'a din cille mai inesorabile consecintie.

Noi trebe se cultivámu, se inaltámu si se tienemu santa acesta unire.

anatem'a asupra lui Savonarola ca asupra unui rebellu si ereticu. Franciscanii, cei mai inversunati inamici ai priorului dominicanu, erau insarcinati cu publicarea acestui blestemu anatematoriu. „Numai D-dieu se nu me escomunica, de cei-lalti pucinu m'á pasa.“ astfelu se consolá escomunicatulu, care inse intr'aceea nu érá lenesiu de a tramitte papei si publicului mai mare epistole justificatorie.

Nu multu dupa acea erupse o pestilencia, carea durá din Iuniu pana in Augustu. Nemica nu este mai admirabile ca portarea lui Savonarola in tempulu acestu-a de sufferintie. „Eu remanu aici“ scriá ellu fratelui seu Albertu, cu dat'a de 14 Augustu, „pentru de a consolá pre desperati, atátu pre confratii mei, cátu si pre laici. De si am fostu rogatu de confrati si din partea laiciloru de a plecá de aici in locuri mai puocinu periculose, d-sa eu totu-si nu am voit se parasescu oitiele. Aflati cá este neconceptibila bucuria divina ce o incerca animile acelloru-a, cari atátu in viatia, cátu si la morte au creditu in Ddieu.“

Nu ne potemu opri aici la incercá-ri de pacificare facute in a dou'a diumetate a annulu acestu-a din partea deosebitiloru signorie alle republicei Florentine, pre la pap'a si pre la cardinalii mai toleranti, parte

Dar' mai multu: romanii, inaintu pune petiorulu pre acestu pamentu ventatu, au essitu din caminulu si nulu marei si gloriosei ginte latine. acea precum prin origine, totu a romanii, latinii orientului, au se tiena desvoltarea loru spiri-tuale la mare latina din occidentulu Europei. Dacu grafice suntemu taiati de ea, d-sa am unu síru de secli isolati si spiri-tual totu ce nu avemu inca séu ce amu in decursulu seculiloru, avemu se impatámu de la ea ca de la o sora bun casa parintiesca. Trebe se incopcia unirea spiri-tuale.

Aceste sunt in generalu priu cari voru fi totud'un'a devis'a „Ori-entulu Latinu.“

In speciale. Facia cu romanii diastro-Ungari'a acestu diariu va aperá turile si interesele loru politice pre-cunoscutulu programmu nationalu. Orde grele sunt impregiurá-ri in cari d'unu dreptu nu ne pote despoia nide dreptulu d'a luptá pentru essistintia si

Cellu ce nu-si apera acestu dreptu nuncia prin insu-si faptulu la benefi-culturei si-si compromitte dreptulu la stintia. Cestiunile nostre nationale, or-de grele si delicate voru fi dupa te-ne vomu tiena de cea mai strinsa de a le studiá cu tota seriositatea si a parere a despre elle chiaru si cu per-d'a rateci, cá-ci ratecindu se afla ade-

Facia cu romanii de dincolo de patri, calcandu preste daunosulu pro-lismu si separatismu de pana acum, nile, drepturile si interesele loru le considerá si tratá ca pre alle nostre.

Pre terrenulu bisericescu vomu pentru conservarea si desvoltarea cotiunei nostre bisericesci orientali, imbunecatirea starei preotimei si innat invetiamentului, de la care depinde lu-rea si moral'a poporului si vomu odata pentru totu d'aur'a certele c-sionali.

Pre terrenulu socialu vomu ca strainismulu ce lovesce in facia totu romanu, egoismulu miserabile dinain-tui-a nimicu nu este scumpu si santu latanismulu si traficulu sub firm'a n-litáti, indifferentismulu, ce sugruma scere celle mai binefacatorie intrepr-servilismulu ce degrada si omora sp-lussulu ce paralizeza ori-ce desvoltare riale. Acestea si altele ca acestea le demascá in tota goletatea si vomu lu-curmatu si cu tota asprimea in contr-

Vomu incungiurá in diariulu certele si frecá-ri personale in cátu nerea si inradacinarea principiiloru, cari luptámu nu ne voru impune riu-lu. —

In sfer'a literaria nu vomu cruti ostenela spre a dá publiculu product-

prin tramissii loru parte de a dreptulu tru ca se castige pentru Savonarola, pre tempulu acellu-a se moderasse, el-rea de anatema si permissiunea de a éra-si se predice. Astfelu se pareá, cá tulu Florentinu considera caus'a lui narola de identica cu a sa. Dara neg-se prelungira annulu intregu fara se-vre unu resultatu favorabile pentru temisatulu.

Intr'aceea oppositiunea castigá in ce unu terrenu mai mare. O cotiune prospeta in favorulu regimului ceicu, care fu supprimata intr'unu sangerosu, probá acest'a pana la evi. Chiaru si reform'a sociala pareá per-Jocurile asarde si viatia desfrenata, se-gea Savonarola, iau dimensiuni inspr-tatorie. Se taca ellu si de aici inainte a carui voce érá dedata a insuffá rentia unu respectu neclatinatu si páiá din nou foculu, ce amenintá a-ge? Pre langa acestea se mai adaug-speranti'a unei impacári cu Rom'a mai potea retiené. Ambasadorulu Flo-ae acolo comunicasse signoriei, cá nu se invoiece sub nici o conditiun-mite lui Savonarola se predice de p-vomu. A tacé pentru totu-deun'a, ac-

ramurile si câtu se pote mai multe si
bune. Un'a din principalele datorii ale
risticii este d'a nu lasá nejudicate, ne-
tate operele ce aparú.

Astu-feliu acestu diariu va tiené cu
erintia contu d'acesta datorii prin o cri-
severa dar' binevoitoria si catu se va
instructiva.

De ce mare si vitale importantia sunt
di cestiuile economice si comerciale,
vertosu pentru romani, de sub a caroru
ore strainii se incerca a trage si a usurpá
estu terrenu, — credemu cá e convinsu
elne.

Dreptu aceea aceste cestiuile le vomu
mari si tratá cu deosebita attentiuine.

Diariulu va esi de doue ori pre septe-
ma, *mercuria* si *sambeta*, incependu din
1 Aprilé 1874 in formatu de 4 colone, si
la imbracisarea publiculu depinde cá
lu scotemu de mai multe ori pre septe-
ma. — Abonamentulu: pre annu 10 fl.,
trei luni 2 fl. si 50 cr. Pentru Romania
annu 30 lei noui, pre trei luni 8 lei
si. Abonamentele au a se transmite francate
redactiune in Brasiovu, *strad'a funariloru*
usu Nr. 192.]

In firm'a sperantia cá „Orientulu
atinu“ va affá cellu mai caldurosu
originu la carturarii poporulu romanu,
dorimu viet'a cea mai indelungata si
ocessele cele mai stralucite.

Din Transilvania, in 17/3 1874.

Onor. Red! Una correspondintia din
Transilvani'a cu dat'a 10 Marte, publicata
foia „Albin'a“ N. 17. a. c. de la nisce
chidiecesi, me indemna a me rogá, sé
sevoiti a primí in pretiuít'a Dvostre foia
Federatiunea“ urmatoriele observari:

Motivulu carele m'a indussu a face ob-
servarile acestea la numita correspondintia,
este cá dora asiu dubitá pre unu mo-
mentu, cumca interpellatorii archidiecesi
ar primí de la locurile competente des-
crierile necesare despre intrebarile facute;
si dora cá asiu poté crede pre unu ma-
tr'o *oumca* suspiciunile facute ar avé
si care motivu; — indemnulu la obser-
varele acestea este a constatá cumca inter-
pellantii archidiecesi (?) sunt omeni plini
de trantate si individia asup'ra vicariulu
chidiecesanu, cari nu au altu scopu de-
t'a tranti in publicitate cu scorniture
besci si a innegri in modu nerusinat
de cá si cellea mai bune intentiuni alle
vicariulu archidiecesanu, — deci scopulu ace-
stintempnari este de a reduce acestea
la adeverat'a loru valore.

Amu cugetatu cá dora se voru fi sa-
ratu interpellantii archidiecesi cu inne-
rile spurcate ce le a trantitu asup'ra
vicariulu archidiecesi inaintea alegerei no-
i metropolitu, se vede inse cá acellu clu-
de mincinosi e bine organisatu si nu

ocusse lui nici odata prin minte. Per-
siunea in fine i-o dete signori'a in sa-si,
de venisse la carma cu 1 Ianuariu 1498.
erá cuprinsa cu totulu de spiritulu si
suinti'a lui Savonarola. A dou'a di dupa
rarea sa in functiune i dete permissiunea
a predicá éra-si in decursulu postulu in
cedrala. Astfelu intrá ellu, in butulu op-
atiunei clericale si a calugariloru din ce-
ta, urmat de o imposita masa de po-
ru, in catedrala in diu'a de 11 Februariu
tienú un'a din cele mai elocinte predicie
e salle despre cartea Exodus. Cu acesta
caziune ellu redicá manusi'a de inamicité,
si se aruncasse din partea Romei.

La Rom'a, unde inimicii tramiteau in-
o copia de pre fia-care predicá, ce o
de priorulu, fiesce cá amaritiunea cresceá
la gradulu supremu. Pap'a Alessandru
menintá Florenti'a cu unu interdictu,
ca nu va curmá activitatea revolutiuna-
a acestui fiu allu stricatiunei. In per-
sistenta acest'a, nou'a signoria care fu-
e alessa pentru lunele Martiu, Aprile si
a in majoritatea sa éra compusa din
scribi anti-savonaroli, decisse a interdice
ce conventare, curagiosulu predicatoru,
e acuma si-stramutasse loculu din cate-
dra in beseric'a monasteriulu seu.

Savonarola se suppusse decisiunei signo-

inceta a suspicióná toti pasii Vicariulu ar-
chidiecesanu pentru ca in modulu acestu-
a sé nu-lu lasse a resuffá unu momentu.
— De abiá a sositu Vicariulu archidiecesi
de la installatiunea noului Episcopu din
Aradu unde a datu dupa correspondintiele de
acolo, probe cá d'insulu e in culmea chia-
marei salle, si ecca! comitetulu minciuniloru
a si affatu nisce suspitiuni prin cari tintesce
a discreditá pre Vicariulu inaintea noului
Metropolitu, batendu si pre acestu-a in
ochi, cá pentru ce s'a substituitu prin vi-
cariulu la installatiunea din Aradu pentru
ce i-au datu ocasiune a se face cunoscutu
pentruce nu-lu tiene inchisu, si nu-i astupa
gur'a, dar cu deosebire se silesce a-i rumpe
increderea si a-i miciorá meritele.

Dar astu-feliu de scornitori nu Vicari-
ulu, ci tocmai interpellatoru archidiecesi
speru, cá li va rumpe odinora capulu.

Daca interpellantii archidiecesi ar fi
omeni cu simtiuri nobile, nu ar fi avutu
lipsa pentru a-si castigá informatiunile neces-
sarie, despre nisce faime, de publicitate, ci
ar fi potutu sé se adressede de a dreptulu
cátra Pr. Ssa Parintele Metropolitu care,
de siguru, neatingundu-lu faimele interpel-
lantiloru, li ar fi datu desluceri, si i-ar fi
luminatu cu lumin'a adeverulu. — Dar me-
temu cá acestu soi de omeni nu voru fi
nici una data luminati, cá-ci orbi'a loru e
coplesita cu albeti'a invidiei si a egoismulu,
bola ne vindecabila. — Cu privire la prim'a
faima sum de parere, cá dupa principulu,
cá „faim'a se latiesce ca ventulu“ ar fi tre-
buitu sé audia si alti archidiecesi de ace-
sta faima, dar sinceru marturisescu cá prin
tienturile nostre forte aproape de resiedin-
ti'a metropolitana nu s'a auditu nimica. —
De asemenea nu s'a auditu nimica nici de-
spre a do'a si a trei-a faima. — Cugetu
dar a fi constatatu si fora deslusire, faimele
de mai susu a le fi redusu la adeverat'a loru
insemnetate, adéca la aceea cá voru fi min-
ciuni ca tote municipiile, date in publicu
cu scopulu arretatu mai susu. Astu-feliu de
iscoditure inse asta-di, cugetu cá nu pro-
ducu nici unu folosu, si ar fi bine daca in-
terpellantii ar privi mai multu in afara asu-
pr'a legioneloru de inimici straini si a nu-
mai totu semená ura interna in criticele im-
pregiurá de asta-di; éra cucon'a „Albin'a“
ar face mai bine sé adune, ca albinele si sé nu-
si schimbe firea cu a vespiloru, cari numai
impungu dar miere nu aduna, cá-ci ca ve-
spe nu-si va plini misiunea

Unu Archidiecesanu.

*Respunsu respectuosu la unele întrebári
confidentiale.*

Insinuandu-se mai multi stimati amici
si cunoscuti cu prenumeratiunile la opulu
meu „Margaritariu“ publicatu in Nr 2 „Fe-
derat.“ a. c. totu-odata me întrebára: ore
scote-se-va de sub pressa pana 'n Rosalie?

rioi. In 18. Maiu 1498 Savonarola si-tienú
ultim'a sa predica, ce se terminá prin ur-
matoriele cuvinte frumoase si admirabile, cari
esprima totuodata sigurantia in victori'a fi-
nale a causei salle, chiaru si dupa nimicirea
personei salle: „Lassati numai ca se luere
D-dieu! Eu sciu, cá creatiunea lui trebuie
sé progredie. Ellu a fostu maiestru totororu
profetiloru si allu santiloru. *Maiestru este,
care conduce ciocanulu si dupa ce s'a servitu cu
ellu, la lucrulu seu, nu-lu mai redica, ci lu
arunca.* Astfelu o facú ellu cu Eremia,
pre care dupa predic'a sa, lassá sé-lu petri-
fice. Astfelu o va face si cu ciocanulu ace-
stu-a, dupa ce se va fi servitu cu ellu in
modulu seu. Cu câtu este mai grea chiama-
rea, cu atâtu va fi mai sublima si corona.“

Inca unu mediulocu întrebuintá ellu
pentru purificarea besericé de la crestetu
si pana la picioru, unu mediulocu, care se
probasse inca pre la inceputulu acellui se-
clu, dara fara rezultatulu doritu. Acestu medi-
locu éra idea unui conciliu reformatoriu.
In secretu si in tonu seriosu adresá ellu
epistole cátra imperatulu romano-germanu
Massimilianu, regiloru Franciei, Spaniei,
Angliei si cátra regele Ungariei, in calita-
ea loru de primi suverani ai crestinetáti,
in care ellu i provocá sé faca dispositiuni
pentru conchiamarea sai astfelu de con-

Sum in placut'a pusetiune a li respunde:
cumca pre atunci nesmintitu, — si de cum-
va DD. prenumeranti si collectoru voru grabi
cu prenumeratiunile inca si mai currendu
va essi de sub tipariu.

D'intre prenumeranti, pana acum, Cle-
rulu teneru din Sabtiu s'a insinuat in tr'unu
numeru considerabilu. Onore voue fratiloru
teneri! veti avé ocasiune a culege — ca
albinele natiunei — multa miere de pre flo-
rile campului: filosoficu-morale-estetice, —
din „Margaritariu“ a caroru publicare asié
bucurosú o imbracisaratú.

Deci prelanga tote cá tempulu e nefa-
voritoriu pentru publicatiuni de prenumera-
tiune, candu domnescu totu felulu de crise
finantiale, ministeriale, de cereale s. a. —
totu-si nu potemu ignorá, ce unii natura-
listi esperti spunu: cá, margaritariile, for-
mandu-se in fundulu marei candu ast'a e mai
viforosa, mai turbata, nu sunt lucruri de
tota díllele, — prin urmare pentru pretulu
„Margaritarieloru“ intrinsecu ne incumetámú
a trage de nou attentiuinea O. publicu la
publicarea essita in Nr. 2 „Fed.“ a. c. cu
rogare: ca DD. prenumeranti si Collectori
sé binevoiesca a-mi tramite pana in 10.
Aprile a. c. prenumeratiunile, — si fiindu
mai numeroase si numai de diumetate antici-
pando; ca sé se pota acoperi cellu pucinu
in parte spesele tipariulu, — primindu-se
de la amicii confidentiali si affidárie serioase,
— dupa cari sé me potú orientá in privin-
tia numerulu esemplarieloru tiparinde.*)
Satumare, Mart. 16 1874.

Petru Brannu.
protop. si profess.

Unu calletoriu pre callea lui Traianu,
Martisioru 1874.

In aceste dílle posamarite si fortunose,
in acestu tempulu plinu de faime surde, candu
realitatea rigida si de ferru infrena si nimi-
cesce si celle mai moderate illusiuni, spe-
rantie si aspiratiuni; in acestu tempulu, dícu,
candu nice una radia consolatoria nu se za-
resce pre orizontulu patriei melle, pre carea
conducatori inganfati si neconsientisi o
adussera la ruina; in acestu tempulu de do-
rere, candu poporele imbrancite si storse de
de lacomi'a brutale a creatureloru, ce in nu-
mele legii committu celle mai mari fara-de-
legi, — nu mai potú face alt'a decâtu in-
clestandu-si manile sé-si deplanga sortea si
sé blasteme pre cei cele-a adussu la marginea
perirei, — in acestu tempulu, dícu, întreprinsei
una calletoria pre Somesiulu-mare si Sieu,
si ajungundu in comunitatea Betleanu,
unde ca nouátú alle dílle mi se adussera la
cunoscentia doue intemplaminte de cea mai
trista si deplorabila insemnetate.

In comunitatea Chiusi'a (Középfá Iva)
*) PS. Sunt rogare cu totu respectulu
si celle-lalte diurnale romane a primi Re-
spunsulu acestu-a in colonele loru.

ciliu. Un'a din aceste epistole, in care ellu
face o critica aspra asupra necredinciosulu
papa, se díce cá ar fi prinsu-o ducele de
Milano si ar fi si tramissu-o la Rom'a. Nu
potemu sci, daca celle-lalte au ajunsu la
adresa loru. In totu casulu incercarea a-
cest'a trecea preste poterile unui barbatu.
Éra de prevediutu, cá nu preste multu avéa
sé se intemple o catastrofa tragica. Scimu,
cá Franciscanii chiaru si numai din invidia
erau contrari neimpacati ai lui Savonarola
si totu-de-odata adevérati partisani ai papei
in Florenti'a. Unulu din ei, Francesco da
Puglia, care predicá in decursulu postulu
din annulu 1498 la St. Croce, merse atâtu
de departe, încátu declará a fi gat'a sé suf-
fere prob'a de focu in contr'a lui Savona-
rola si a causei lui, cu conditiune, daca se
va affa si din partea contraria vre-unulu
gat'a a se suppone acellu probe. Infocatulu
dominicanu, Dominico da Pescia, care pre
tempulu acellu-a predicá la St. Nicolo, unulu
din cei mai fideli partisani ai lui Savona-
rola si la allu carui martiriu trebui mai
tardiú se participe si ellu, declará, cá pri-
mesce provocarea. Tesele a caroru adevéru
voia ellu sé-lu probese atâtu prin argu-
mente, câtu si prin proba de focu, despre
care inse contrarii afirman cá sunt indoiose,
false si amagitorie, erau urmatoriele: „Be-

se infintiasse nu de multu officiu postalú;
unde fu applicatu unu espeditoriu teneru si
usiorellu de minte. Acestu-a prepadindu cam
1000 fl. v. a. din bapii publici, o tulú apoi
la sanetos'a si se oprí ca ostasiu in tr'unu
Regimentu de linia, unde intrá de buna
voia. Acellu officiu postalú, audu cá de
atunci nu mai functiunedia, si respective a
intERRUPTU comunicatiunea cu Nasaudulu,
prin ce poporulu din giurulu acellu-a suf-
fere una mare si grea lovitura, avendu de
a correspunde pre venitoriu éra-si pre ve-
chi'a linia-odata la Bistriti'a si-apoi d'acolo
indereptu la Nasaudu.

Allu duoilea incidentu ce-va mai re-
centu s'a intemplatu in Betleanu. Maiestru
postalu de aici, Aug. Csomofay, care totu-
odata e si espeditoriu, din teatralistu vitezu
ce éra a ajunsu cu ajutoriulu stapánirii pre-
sente nu numai la acestu postu, care i dá
la dispusetiune bani publici, ci prin patro-
narea estinsa a Dlui comite supremu Bethlen
Sándor i se mai acatiá de gutu si notaria-
tulu cercualu allu Betleanulu. Acestu dom-
nisoru nu pucinu inganfatu, affá de bine
si consultu a face si ellu ce facu altii, cari
traiescu dupa spiritulu tempulu ungurescu.
Dupa unii dinsulu inca ar fi defraudatu
statulu cu 1400 fl., éra dupa altii numai cu
4-500 fl.; — atât'a inca e destullu spre
a binemeritá de caus'a domniloru de la po-
tere, dar totu-odata si de a nostra. Totu
reulu ce i s'a intemplatu este cá fu suspen-
datu din postulu seu de espeditoriu postalú,
care se concediú altui-a pote mai dibaciú
in apucature. Cine are de patronu pre unu
supremu comite conte, éra de cumnatu pre
vice-comitele Paullu Szarvadi, nu usioru
pote sé ajunga a gustá effectulu salutaru
allu justitiei. Cu tote aceste inse poporulu
apesatu spera, cá domni siefi ai municipi-
piulu nu se voru mai întrepune pentru ace-
stu domnu cu musca pre nasu, si asié va fi
cu potintia a-lu scote si din functiunea sa.
de notariu cercualu. — Vedéremo.

Busiacu, 18 Mart. 1874.

Pré st. Dle Redactoru! In 17 a l. c.
voindu a telegrafá la Oradea-mare, telegram-
mulu l'amu tramissu prin espressu unui
concediutu allu meu, — conceputu fiesce,
in limb'a romana — ca sé-lu predee officiu-
lu telegraficu din Bai'a-mare. — Concre-
diutulu meu, sciindu pre bine insemnetatea
scopulu telegrafárii, a facutu destullu cu
tota promptitudine cererii mele; inse fu mare
mirarea mea, rescriindu-mi acellu-a, cá te-
legrammulu meu conceputu romanesce nu
l'a primitu off. telegr. ci concediutulu meu
a fostu silitu a-lu traduce pre unguresce
prin unu studinte gimnasialu de acolo.

Faptulu neghiobu allu officialulu telegr.
m'a insultatu in tr'unu gradu atâtu de mare,
in câtu am affatu cu scopu nu numai a ad-
duce la cunoscenti'a publica acestu incon-
venientu; ci totu-odata a cere deslucire, cá

seric'a divina semte lips'a unei reforme. Ea
va fi mai antáiu pedepsita si apoi reformata.
Dupa aceea va urmá convertirea necredin-
tiosiloru. Tote acestea se voru intemplá in
viitoriulu cellu mai de aproape. Eacomunica-
tiunea publicata asup'ra lui Savonarola nu
are nici o valore si e inacceptibila. Cellu ce
nu o pazesce unu comite nici nu peccatu.

Prob'a de focu ajunsu a fi obiectulu
cellu mai interessantu allu conversatiuni-
loru in cetatea întreaga. Toti se interessau
de ea, din motive deosebite. Signori'a luá
causa in man'a sa si chiamá partidele ina-
ntea sa. Se pote, cá ea in experimentulu
acestu-a credea a fi affatu unu mediulocu
de scapare. In 30 Marte Domenico si Fran-
ciscanulu Rondinelli, care passise in loculu
lui Francesco si depusera subscriptiunile,
acellu-a cu adausulu: „in sperantia, cá prin
poterea lui Ddieu voui essi neattinsu din
fiacári, spre onorea numelui seu sacru, spre
probarea acestoru adevéruri si pentru feri-
cirea sufleteloru;“ éra acestu-a cu declara-
tiunea: „de si credu, cá voui arde, dara
pentru fericiirea sufleteloru sum multumitu.“

(Finea va urmá.)

essiste vre-o ordinațiune, séu lege, prin care acestu dreptu inca se denega in imperiulu dualisticu? ca astfelu se ne scimiu orientá. Éra de nu essiste, dorescu din interessu nationalu, ca respectivulu officialu se se traga la respundere pentru assemene abusu.

Prin publicarea acestei procedur necualificabile am voitu, totu una-data me justificá si pre mine inaintea acelloru DD. din Oradea-mare, care prin telegrammulu meu ungurescu au potutu fi neplacutu supprinsi.

Vasiliu Popu
parochu in Busiacu.

VARIETATI.

(Ardere de paduri in Transilvania) Diurnalulu „Herm. Z.“ primu o anuntiare din Oresti'a cu data de 14 Marte: ca la 9 ore a. m. s'a intemplat o ardere in partea resaritena a padurei de langa Oresti'a. Padurea era tenera, numai de 12 anni de sa si tufosa. Stingerea ei se efeptu prin paditorii padurei si prin mai multi lucratori cari au sositu la facia locului. — Territoriulu devastatu prin focu este de 5 jugere. Abia se fini calamitatea candu partea apusena a padurei totu de langa Oresti'a, se incinera intru o mare de flacara, dupa, med. la 2 ore. foculu fu atitiatu prin unu ventu veheminte. — Stingatori la inceputu nu s'au prezentatu intru unu numeru indetultoriu, pentru aceea foculu ocupasse o estensiune totu mai mare prin tufe si erburile uscate. — Inaintea personalulu stingutoriloru, sosira mai multi pompieri, cari facusse mare servitiu cu instrumintele loru. Afara de acesti'a mai participara la stingerea focului dintre orasieni vre-o 45 de individi, cari nu arretara energia, ce pofiti periculu; mai departe 9 boemi, cari locuesou pre muntii din apropierea padurei, si 13 oigani. — Se prefacu in cenusia o padure frumosa de stejari, numai de 11 anni, cuprindiendu o estensiune de 65 jugere, si langa acest'a un'a numai de 4 anni cu unu territoriu de 40 jugere. Particeu'a din urma a mai arsu odata in 1 Maiu 1869; er de la ver'a annulu 1870 au inceputu a o cultiva intru unu modu artificiosu, si de atunci crescea forte frumosu, incatu stejarii ajunsesse la o naltíme de 10 coti, si candu a ajunsu annulu allu 11, naltímea loru se urca la 3/4 stangeni. — Arderea din urma durá de la 2 d. m. pana la 8 ore ser'a. — Totu in diu'a acea, mai in acellu tempu consumma foculu o parte din padurea comunitatei Kasztó. — Partea cea mai mare de padure a comunitatei amintite — era periclitata. Dar lauda locuitoriloru, ca vre-o suta de barbati, femei, copii alergara la faci'a locului cu cea mai grabnica rapeditime, si cu o energia laudabila taiara unu mediu, care servi apoi pentru stingerea focului. — Privindu bolt'a ceriului din Oresti'a, o vediura rosia in mai multe locuri totu de arderi de paduri; asiá in directiunea sudica oatra Buitur si Barosviz, er catra Hatiegu — aproape de Bossorod si Kis-Oklos. In directiunea nordica din colo de Muresiu pana la Bokaj si Rekeyefalva. — Aceste trei arderi — dintre cari cea de langa Kis-Oklos a trebuit se fia forte mare — au duratu de la 9 pana la 10 ore noptea. Elementulu fu nadasftu prin o neua, ce incepuse a ninge inca in noptea acea.

(Advocati noui.) Nici-odata n'amu fostu in una assemene placuta pusetiune ca acum, candu venim a inregistra in acesta rubrica unu numeru asié frumosu de advocati noui si totu-odata noui luptatori si apertori ai drepturiloru si interesseloru poporulu ai carui fii adevirati si devotati sunt ei. De la annulu nou incoce tagm'a advocatoriloru romani se intari cu poteri noue, considerabile. In acestu scurtu restempu depusera censur'a advocaturale inaintea tablei rogeci de aici: DD. Coriolanu Bradiceanu si Gruia Liuba, din Banatu; DD. Gerasimu Ratiu si Ioanne B. Lemeni, din Transilvania, si Dl. Ioanne Popu din Satmariu; — era inaintea tablei reg. din Tergulu-Muresiu Dlu Octavianu Sorescu, care in cur-

rendu si-va deschide cancelari'a de advocatu in Brasieu. — Li dorim la toti successulu cellu mai stralucitu pre carier'a de advocatu, carea in tempulu de asta-di este uniculu limanu, unde juristulu romanu este mai pucinu espusu iniurintiei si vessatiunii unguresci.

(Tinerimea romana din Paris) a presintatu d-nei Michelet, printr'o deputatiune armatori'a adresa de condolintia: „Domna! In numele tinerimii romane din Paris, a acelei tinerimi, care si-a semtitu anim'a batendu-i cu mai multa potere ori de câte ori s'a atinsu de operele maistrului, ni permittemu a veni se vi adressamu aceste câte-va linie. Fia ca cuvintele nostre, slaba marturia d'unu profundu respectu si d'o recunoscentia eterna, se ajunga pana 'n anim'a marelui barbatu care a iubit atatu de multu. — Mai pucini fericiti de cátu cei nascuti inaintea nostra, nu cunoscemu pre Michelet de cátu prin operele sale: nu ni-a fostu datu se ascultamu cuvintele-i ardietorie de amore si de veritate, pre cari buzele lui le respandea in unde abundante din innaltímea catedrei sale de la collegiulu de Franci'a: si cu tote acestea este una mare onore pentru noi de-a potea se affirmamu, domna, ca numele lui va sta in animele nostre sepatu pentru eternitate.

Nu: Michelet n'a moritu! Acestu apostulu allu Justulu, acestu amantu allu Libertatii n'aru poté se mora: geniulu este memoritoru.

Michelet este acellu-a care a datu spriginu desceptarii intelectuale a Romaniei: cuventulu séu fecundu a intaritu animele nostre. Sufletulu lui Michelet va fi printre noi ori, de câte ori ni vomu implini detoriile cátra patria. Primiti, etc.

(Doctoru in drepturi.) Dlu Nicolau Dima din Brassieu, dupa ce trecu cu cellu mai favorabilu successu prin rigorsele de le-a depusu inaintea corpului pofessoralu de la facultatea juridica a universitatii din Gratiu, in 16 l. c. fu promovatu la gradulu de Doctoru in drepturi Gratulandu Dlu Dima la acestu stralucitu resultatu allu fatigieloru sale de studinte, i dorim si pre viitoriu successesele celle mai stralucite.

(Societatea „Petru Maioru“) carea anuciase pre 29 l. c. una siedintia publica, in siedintia sa extraordinaria de Marti ser'a dupa multa lupta si capacitare reciproca a decisu a manarea, siedintieipublice pre tempu nedeterminatu.

(Cetimu in nr. cellu mai recentu) allu diuraiulu „Baloldal“ unele reflessiuni din partea colaboratorulu primaru allu diuraiulu „Haladás“, allu carui redactoru Mártonffy fu trassu in processu de pressa. — Reflessiunile din cestiunea provinu din anim'a unui patriotu sinceru, care petrecu cu attentione tote miscamentele guvernulu de 7 anni incoce. De mare insemnitate e passagiulu, unde, vorbindu despre tribunalele din 1878 cu occasiunea allegoriloru, de deputati, le numesca cu iburi de cortesia. Intru aderu unu mare adeveru constata acum si de cátra unguri Interesesele partiale si influintia guvernulu se vede in totu passulu domniloru de la tribunale candu dupa tactulu datu de mai susu facura celle mai vetematorie ilegalitati. — Poporulu nostru, haru Domnului! — si-a deschisu ochii si vede miseliiele amagitoriloru lui in tota goletatea loru.

(Necrologu.)

„Perisi in a vietiei frumosa prima-vera,
Tu, flore de sperantia a gintei romanesci;
Ah! plangu si me inforu, d'acesta sorte-
amara.”

De si sciu, cá ti-e loculu in aferele ceresci

Si mortea, acestu dusmanu nempecatu allu omenimei, era rapu o flore frumosa din sinulu natiunei rom ne! Nu este mai mare dorere, decatu a privi cu ochii inecati in lacrime o vietia juna, ce promittea multu; cadiendu victima mortii! Unu asiá incidentu dorerosu, cu anima petrinsa de amaritiune, am d'a annuciá adi multu iubitei melle natiuni romane: Zavar'a Rocsinu jur. a. III. la academi'a de Oradea-mare, unu june daruitu cu rari calitati spirituale, unu june de mare sperantia, dupa unu morbu greu de o septemana, in 28. Fauru repausá in domnulu

si in 2. Marte i-se petrecura remasitiile pamentesci la loculu liniscei eterne, in pamentulu seu natalu Ciumeghi. Lu-gelescu in lacrime de dorere multu iubitei sei parinti: Josifu Rocsinu si Ann'a, n. Siposiu; fratii: Josifu, Paulu, Georgiu si sororile: Mari'a, Ann'a si Andronic'a; lu-gelescu toti consangeni, precum si amici si colegii sei, esprimendu-si cea mai profunda condolintia pentru perderea sa din mediulocu loru, dicundu cu toti: „Sé-i fia tierrin'a usiora si odihn'a dulce.

Unu amicu si collega

Sciri mai noue.

Belgradu, 23. Marte. Scirea, cumca guvernulu serbescu ar fi sulevatu cestiunea de tributulu facia de Porta, din cauza ca acesta ar refusa junctiunea caliloru ferrate — e cu totulu nefundata. — Consultarile in asta privintia inca nu sunt inchiate.

Constantinopole, 23. Marte. Se assigura: ca ambasadorii Austriei si Rusiei in tote cestiunile mai insemnate voru procede in solidaritate. — Scirea acest'a facu aici mare sensatiune.

Rom'a, 23. Marte. Cu occasiunea serbarii jubileulu de 25 de anni regele Victoru Emanuilu fu felicitatu de intreg'a Italia. Gard'a nationale este inarmata. La felicitarile senatulu regele respunde: Oper'a nationale s'a indeplinitu, de-ora-ce noi amu impreunatu independintia nostra cu respectarea independintiei altoru-a, si promoverea drepturiloru statulu cu respectarea religiiuni. — La felicitatiunile camerei deputatoru a respunsu: Parlamentulu a datu marele esemplu de libertate, carea prin consentiementulu coronei si allu representantiei poporulu a remasu neviolata. — Consiliulu de statu, tribunallu supremu si curtii de comptabilitate li-a respunsu: Poporele considera de bunulu cellu mai mare respectarea legii si scutul drepturiloru sale. — Representantiloru armatei si marinei li respunde: Me bucuru ca me vedu in mediulocu acelloru-a, cu cari mi-am petrecutu tineretiile. — Nicicand nu voiu uitá de salutea si glori'a armatei si marinei, caroru-a este concredita aperearea drepturiloru patriei. — Representantiiloru sciintieloru si arteloru li respunde: Periodulu in care intramu are lipsa de ajutorulu sciintieloru si allu artei. Industri'a si comerciulu voru contribui ca Itali'a se ajunga era-si la marirea sa strabuna. — Representantiloru comuneloru rurali li respunde: Sum adancu miscatu de manifestatiunile poporatiunii. Unitatea Italiei este acum una garantia pentru pacea Europei. Rom'a ca capitale a pusu base unui principiu salutariu atatu pentru civilizatiune, catu si pentru religione. Dupa Ddieu avemu se multiu-mimu pentu tote numai virtutii poporulu italianu.

Paris, 21. Marte. Imperiulu otomanu facu una conventiune cu contractantii imprumutulu din 1873. pentru rescumperea celloru 200,000 de obligatiuni cari contractantii le-au luat asupra-si, si cari fusera amortisate de ei. Rescumperearea se va incepe cu 227 franci si 50 cent. in restempu de 6 lune. Era contractantii imprumutulu amintitu renuncia din partea lor la tote reclamatiiunile si drepturile de optiune cu privire la restulu de 800 mii obligatiuni, si interdicitulu, — in virtutea carui-a gu-

vernulu nu potea face alte imprumute inainte de Fauru 1875, — se nimich.

Bucuresci, 22. Marte. Ministri de finacie facu o propunere pentru imprumutu de 27 millione franci si pentru introducerea monopolulu de Éra ministrulu culteloru ceru unu ditu de 700,000 franci pentru rearea mobileloru teatrulu nationalu.

Bucuresci, 23. Marte. Cetati germani de aici serbara diu'a natalu imperatulu Vilhelmu cu missa celebrata si cu unu banchetu, in care toastulu Phul, cons. de ambassadura, se primu mare entusiasmu. Solemnitatea nu conturbata.

Paris, 22. Marte. Preotulu San Cruz fu prinsu de gendarmi francesi straportatu in Baionn'a.

Burs'a de Vienn'a, 24. Marte 1874

Metalice 5%	69.
Imprumutulu nat. 5%	73.
Sorti din 1860	103.
Actiuni de banca	970.
Actiuni instit. de creditu	233.
Obligatiuni rurale ung.	75.
„ „ temisiane	74.
„ „ transilvane	73.
„ „ croato-slav.	75.
Londonu	111.
Argintu	105.
Galbenu	5.
Napoleond'or	8.

6-1 Anunciu.

Conformu annunciulu de licitatiune fiptu pre 20 Novembre allu annulu trecut care inse nu avu resultatulu doritu, — comu de nou cunoscutu on. publicu, *isvorele de apa minerale din fontanele principale si elle de padure alle Horszék* cari se bucura de unu renume in tota Europa, mai departe fabric'a de sticla cu 3 cur de topitu, edificiele economice, regalele alte obiecte si drepturi de usufructu — dau din partea comunitatiloru sece proprietarie Gyergyó-Ditro si Szárhegy, arenda pre 6 anni successivi, incependu la 1 Novembre annulu currinte, in intialu puncturiloru si conditiuniloru stato. Licitatiunea se va tiené in 4 Maiu. an. la 10 ore din di in localitatea officiala a comunitatii Ditro si arenda se va da ce va promitte mai multu.

Summa minima pentru ofertele de arenda s'a statoritu la 40,000 adeca patru-dieci mii florinti pre unu annu, era doritorulu luá in arenda sunt indetorati a depunemanele comisiunii in bani gat'a, se obligatiuni de statu, dupa cursulu bursal interne vadiulu de 4000 fl. ca 10% din suma totale a esarendarii.

Inainte de licitatiunea verbala se scriu mescu si epistole recomandate subscrisa man'a propria si prevediute cu vadiulu titu in cari e de a se dechiará expresca doritorulu de a arenda are deplina recunoscentia despre puncturile si conditiunestatorite si cá le accepta.

Punctele conditiuniloru statorite societati in fia-care di in cancelari'a officiala comunitatii Gyergyó-Ditro, eventualu, la cererea espressa se potu si tramitá.

Totu-odata spre orientare se nota, ca in *Borszék* s'au descoperitu acum deprezendu straturi mari de carbuni de calitate excellenta, cari ne facu a crede in tempulu cellu mai scurtu se va com. o linia ferrata laterala de la linia principalu pana aici.

Datu in Gyergyó-Ditro 15. Marte. In numele comitetulu scaldeloru: Moise Dezsó Stefaniu Fülöp, presiedinta. notariu.

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundiet